Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πρώτο τμήμα)

της 5ης Σεπτεμβρίου 2024*

«Προδικαστική παραπομπή – Κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας – Περιοριστικά μέτρα κατά της Βιρμανίας/Μιανμάρ – Απαγόρευση εισαγωγής εμπορευμάτων που κατάγονται ή εξάγονται από τη Βιρμανία/Μιανμάρ – Κανονισμός (ΕΚ) 194/2008 – Άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο α′ – Κορμοί τικ καταγωγής Βιρμανίας/Μιανμάρ που έχουν εξαχθεί και υποβληθεί σε επεξεργασία στην Ταϊβάν πριν από τη μεταφορά τους στην Ευρωπαϊκή Ένωση – Κανονισμός (ΕΟΚ) 2913/92 – Κοινοτικός τελωνειακός κώδικας – Άρθρο 24 – Έννοια της “μεταποίησης ή ουσιαστικής επεξεργασίας” – Κορμοί τικ που έχουν αποκλαδωθεί, αποφλοιωθεί, ορθογωνιστεί ή τεμαχιστεί σε πριστή ξυλεία τικ στην Ταϊβάν – Πιστοποιητικό καταγωγής που έχει εκδοθεί από τις ταϊβανέζικες αρχές – Αξία του πιστοποιητικού αυτού για τον καθορισμό, από τις τελωνειακές αρχές των κρατών μελών, της καταγωγής των κορμών τικ»

Στην υπόθεση C-67/23,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Bundesgerichtshof (Ανώτατο Ομοσπονδιακό Δικαστήριο, Γερμανία) με απόφαση της 17ης Νοεμβρίου 2022, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 8 Φεβρουαρίου 2023, στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας κατά του

S.Z.,

παρισταμένων των:

W. GmbH

Generalbundesanwalt beim Bundesgerichtshof,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο τμήμα),

συγκείμενο από τους A. Arabadjiev, πρόεδρο τμήματος, T. von Danwitz, P. G. Xuereb (εισηγητή), A. Kumin και I. Ziemele, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: M. Campos Sánchez-Bordona

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

– ο S.Z., εκπροσωπούμενος από τον G. Schwendinger, Rechtsanwalt,

– η W. GmbH, εκπροσωπούμενη από την K. Göcke, Rechtsanwältin,

– ο Generalbundesanwalt beim Bundesgerichtshof, εκπροσωπούμενος από τον P. Frank,

– η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από την M. Carpus Carcea, τον C. Hödlmayr και την F. Moro,

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 2, παράγραφος 2, στοιχείο α′, του κανονισμού (ΕΚ) 194/2008 του Συμβουλίου, της 25ης Φεβρουαρίου 2008, για την ανανέωση της ισχύος και την ενίσχυση των περιοριστικών μέτρων κατά της Βιρμανίας/Μιανμάρ και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 817/2006 (ΕΕ 2008, L 66, σ. 1).

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας κινηθείσας κατά του S.Z. λόγω παράβασης της απαγόρευσης εισαγωγής εμπορευμάτων που κατάγονται ή εξάγονται από τη Βιρμανία/Μιανμάρ.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

Η ΣΟ

3 Η δασμολογική κατάταξη των εμπορευμάτων που εισάγονται στην Ευρωπαϊκή Ένωση διέπεται από τη Συνδυασμένη Ονοματολογία που περιλαμβάνεται στο παράρτημα Ι του κανονισμού (ΕΟΚ) 2658/87 του Συμβουλίου, της 23ης Ιουλίου 1987, για τη δασμολογική και στατιστική ονοματολογία και το κοινό δασμολόγιο (ΕΕ 1987, L 256, σ. 1), όπως το παράρτημα αυτό τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 1214/2007 της Επιτροπής, της 20ής Σεπτεμβρίου 2007 (ΕΕ 2007, L 286, σ. 1) (στο εξής: ΣΟ), η οποία στηρίζεται στο εναρμονισμένο σύστημα περιγραφής και κωδικοποίησης των εμπορευμάτων (στο εξής: ΕΣ), που θεσπίστηκε με τη Διεθνή Σύμβαση για το εναρμονισμένο σύστημα περιγραφής και κωδικοποίησης των εμπορευμάτων, η οποία συνήφθη στις Βρυξέλλες στις 14 Ιουνίου 1983, στο πλαίσιο του Παγκόσμιου Οργανισμού Τελωνείων (ΠΟΤ), και εγκρίθηκε, με το από 24 Ιουνίου 1986 τροποποιητικό της πρωτόκολλο, εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, με την απόφαση 87/369/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 7ης Απριλίου 1987 (ΕΕ 1987, L 198, σ. 1).

4 Κατά το άρθρο 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 2658/87, η ΣΟ επαναλαμβάνει τις κλάσεις και τις εξαψήφιες διακρίσεις του ΕΣ, ενώ οι δικές της υποδιαιρέσεις σχηματίζονται μόνο με το έβδομο και το όγδοο ψηφίο.

5 Οι κλάσεις 4403 και 4407 της ΣΟ, που αντιστοιχούν στις ίδιες κλάσεις του ΕΣ, έχουν αντιστοίχως ως εξής: «Ξυλεία ακατέργαστη, έστω και ξεφλουδισμένη, που της έχει αφαιρεθεί ο σομφός ή ορθογωνισμένη» και «Ξυλεία πριονισμένη ή πελεκημένη κατά μήκος, κομμένη εγκάρσια ή ξετυλιγμένη, έστω και πλανισμένη, λειασμένη με ελαφρόπετρα ή κολλημένη με εγκάρσια συνένωση, πάχους που υπερβαίνει τα 6 mm».

Ο κοινοτικός τελωνειακός κώδικας

6 Ο κανονισμός (ΕΟΚ) 2913/92 του Συμβουλίου, της 12ης Οκτωβρίου 1992, περί θεσπίσεως κοινοτικού τελωνειακού κώδικα (ΕΕ 1992, L 302, σ. 1, στο εξής: κοινοτικός τελωνειακός κώδικας), καταργήθηκε και αντικαταστάθηκε, από 1ης Μαΐου 2016, από τον κανονισμό (ΕΕ) 952/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Οκτωβρίου 2013, για τη θέσπιση του ενωσιακού τελωνειακού κώδικα (ΕΕ 2013, L 269, σ. 1, και διορθωτικό ΕΕ 2013, L 287, σ. 90). Λαμβανομένου όμως υπόψη του κρίσιμου χρόνου για τα πραγματικά περιστατικά της διαφοράς της κύριας δίκης, ο κοινοτικός τελωνειακός κώδικας εξακολουθεί να έχει εφαρμογή στη διαφορά αυτή.

7 Ο τίτλος 2 του κοινοτικού τελωνειακού κώδικα, που επιγραφόταν «Στοιχεία βάσει των οποίων εφαρμόζονται οι εισαγωγικοί ή εξαγωγικοί δασμοί καθώς και τα άλλα μέτρα που προβλέπονται στο πλαίσιο των εμπορικών συναλλαγών», περιελάμβανε το κεφάλαιο 1, που επιγραφόταν «Δασμολόγιο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και δασμολογική κατάταξη των εμπορευμάτων» και περιελάμβανε το άρθρο 20 του κώδικα αυτού, το οποίο είχε ως εξής:

«1. Οι δασμοί που καθίστανται απαιτητοί σε περίπτωση γένεσης τελωνειακής οφειλής βασίζονται στο δασμολόγιο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

[…]

3. Το δασμολόγιο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων περιλαμβάνει:

[…]

δ) τα προτιμησιακά δασμολογικά μέτρα που περιλαμβάνονται στις συμφωνίες που έχει συνάψει η Κοινότητα με ορισμένες χώρες ή ομάδες χωρών και που προβλέπουν τη χορήγηση προτιμησιακού δασμολογικού καθεστώτος·

ε) τα προτιμησιακά δασμολογικά μέτρα που αποφασίζονται μονομερώς από την Κοινότητα υπέρ ορισμένων χωρών, ομάδων χωρών ή εδαφών·

[…]».

8 Το κεφάλαιο 2 του εν λόγω τίτλου 2, το οποίο επιγραφόταν «Καταγωγή των εμπορευμάτων», περιελάμβανε το τμήμα 1, το οποίο επιγραφόταν «Μη προτιμησιακή καταγωγή των εμπορευμάτων», και το τμήμα 2, το οποίο επιγραφόταν «Προτιμησιακή καταγωγή των εμπορευμάτων».

9 Το εν λόγω τμήμα 1 περιελάμβανε το άρθρο 22 του κοινοτικού τελωνειακού κώδικα, το οποίο προέβλεπε τα εξής:

«Τα άρθρα 23, 24, 25 και 26 προσδιορίζουν τη μη προτιμησιακή καταγωγή των εμπορευμάτων:

α) για την εφαρμογή του δασμολογίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων με εξαίρεση τα μέτρα που αναφέρονται στο άρθρο 20 παράγραφος 3 στοιχεία δ) και ε)·

β) για την εφαρμογή των μέτρων, εκτός των δασμολογικών, που θεσπίζονται από ειδικές κοινοτικές ρυθμίσεις στο πλαίσιο των εμπορικών συναλλαγών·

γ) για την έκδοση και χορήγηση πιστοποιητικών καταγωγής.»

10 Το άρθρο 23 του κώδικα αυτού όριζε τα εξής:

«1. Κατάγονται από συγκεκριμένη χώρα τα εμπορεύματα που παράγονται εξ ολοκλήρου στην εν λόγω χώρα.

2. Ως εμπορεύματα παραγόμενα εξ ολοκλήρου σε μια χώρα νοούνται:

[…]

β) τα φυτικά προϊόντα που συγκομίζονται στη χώρα αυτή·

[…]».

11 Το άρθρο 24 του εν λόγω κώδικα είχε ως εξής:

«Εμπόρευμα στην παραγωγή του οποίου μεσολάβησαν δύο ή περισσότερες χώρες, κατάγεται από τη χώρα στην οποία πραγματοποιήθηκε η τελευταία μεταποίηση ή ουσιαστική επεξεργασία, οικονομικά δικαιολογημένη, σε επιχείρηση εξοπλισμένη για το σκοπό αυτό και η οποία κατέληξε στην κατασκευή ενός νέου προϊόντος ή ενός προϊόντος που αντιπροσωπεύει σημαντικό στάδιο παραγωγής.»

12 Το άρθρο 26 του ίδιου κώδικα όριζε τα εξής:

«1. Η τελωνειακή νομοθεσία ή άλλες ειδικές κοινοτικές διατάξεις μπορούν να προβλέπουν ότι η καταγωγή των εμπορευμάτων πρέπει να αποδεικνύεται με την προσκόμιση εγγράφου.

2. Παρά την προσκόμιση αυτού του εγγράφου, οι τελωνειακές αρχές μπορούν, σε περίπτωση σοβαρών αμφιβολιών, να απαιτήσουν συμπληρωματικές αποδείξεις, προκειμένου να βεβαιωθούν ότι η ένδειξη καταγωγής ανταποκρίνεται πράγματι στους κανόνες που έχουν θεσπιστεί από τη σχετική κοινοτική νομοθεσία.»

Ο κανονισμός (ΕΟΚ) 2454/93

13 Ο κανονισμός (ΕΟΚ) 2454/93 της Επιτροπής, της 2ας Ιουλίου 1993, για τον καθορισμό ορισμένων διατάξεων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2913/92 του Συμβουλίου περί θεσπίσεως του κοινοτικού τελωνειακού κώδικα (ΕΕ 1993, L 253, σ. 1), καταργήθηκε με τον εκτελεστικό κανονισμό (ΕΕ) 2016/481 της Επιτροπής, της 1ης Απριλίου 2016, για την κατάργηση του

κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2454/93 για τον καθορισμό ορισμένων διατάξεων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2913/92 του Συμβουλίου περί θεσπίσεως του κοινοτικού τελωνειακού κώδικα (ΕΕ 2016, L 87, σ. 24). Λαμβανομένου όμως υπόψη του κρίσιμου χρόνου για τα πραγματικά περιστατικά της διαφοράς της κύριας δίκης, ο κανονισμός 2454/93 εξακολουθεί να έχει εφαρμογή στη διαφορά αυτή.

14 Ο τελευταίος αυτός κανονισμός περιελάμβανε το παράρτημα 13α, το οποίο είχε προστεθεί σε αυτόν με τον κανονισμό (ΕΕ) 1063/2010 της Επιτροπής, της 18ης Νοεμβρίου 2010 (ΕΕ 2010, L 307, σ. 1), και το οποίο περιελάμβανε το μέρος ΙΙ, που επιγραφόταν «Πίνακας προϊόντων και εργασιών επεξεργασίας ή μεταποίησης που προσδίδουν τον χαρακτήρα καταγόμενου προϊόντος» και προέβλεπε μεταξύ άλλων τα εξής:

Κλάση Εναρμονισμένου Συστήματος	Περιγραφή του προϊόντος	Ιδιοχαρακτηριστική εργασία (επεξεργασία ή μεταποίηση μη καταγόμενων υλών η οποία προσδίδει τον χαρακτήρα καταγόμενου προϊόντος)
[…]	[…]	[…]
ex κεφάλαιο 44	Ξύλο και τεχνουργήματα από ξύλο· ξυλάνθρακας, εκτός από:	Κατασκευή από ύλες οποιασδήποτε κλάσης, εκτός από εκείνη του προϊόντος ή Κατασκευή κατά την οποία η αξία όλων των χρησιμοποιούμενων υλών δεν υπερβαίνει το 70 % της τιμής εργοστασίου του προϊόντος.
ex 4407	Ξυλεία πριονισμένη ή πελεκημένη κατά μήκος, κομμένη εγκάρσια ή ξετυλιγμένη, πάχους που υπερβαίνει τα 6 mm, πλανισμένη, [λειασμένη] ή κολλημένη με εγκάρσια συνένωση	Πλάνισμα, λείανση με ελαφρόπετρα ή επικόλληση με εγκάρσια συνένωση.
[…]	[…]	[…]

Ο κανονισμός 194/2008

15 Ο κανονισμός 194/2008 καταργήθηκε, από 3ης Μαΐου 2013, με τον κανονισμό (ΕΕ) 401/2013 του Συμβουλίου, της 2ας Μαΐου 2013, σχετικά με περιοριστικά μέτρα έναντι της Μιανμάρ/Βιρμανίας και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 194/2008 (ΕΕ 2013, L 121, σ. 1). Λαμβανομένου όμως υπόψη του κρίσιμου χρόνου για τα πραγματικά περιστατικά της διαφοράς της κύριας δίκης, ο κανονισμός 194/2008 εξακολουθεί να έχει εφαρμογή στη διαφορά αυτή.

16 Οι αιτιολογικές σκέψεις 6 και 7 του κανονισμού 194/2008 είχαν ως εξής:

«(6) Για περισσότερο από μια δεκαετία, το Συμβούλιο [της Ευρωπαϊκής Ένωσης] και μέλη της διεθνούς κοινότητας έχουν επανειλημμένως καταδικάσει το καθεστώς της Βιρμανίας/Μιανμάρ για την πρακτική των βασανιστηρίων, τις μετά από συνοπτική διαδικασία αυθαίρετες εκτελέσεις, τα καταναγκαστικά έργα, την κακοποίηση γυναικών, τις πολιτικές συλλήψεις, τις εκτοπίσεις πληθυσμού και τους περιορισμούς επί των θεμελιωδών δικαιωμάτων της ελευθερίας του λόγου, της ελεύθερης κυκλοφορίας και του

συνέρχεσθαι. Λαμβανομένων υπόψη των επί μεγάλο χρονικό διάστημα σοβαρών παραβιάσεων των θεμελιωδών δικαιωμάτων, και ειδικότερα της πρόσφατης βάναυσης καταστολής ειρηνικών διαδηλωτών, τα περιοριστικά μέτρα που προβλέπει ο παρών κανονισμός μπορούν να συντελέσουν καθοριστικά στην προώθηση του σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων του ανθρώπου, συμβάλλοντας έτσι στην προάσπιση της δημόσιας ηθικής.

(7) Τα νέα περιοριστικά μέτρα στοχεύουν κλάδους οι οποίοι αποφέρουν έσοδα στο στρατιωτικό καθεστώς της Βιρμανίας/Μιανμάρ. Ως εκ τούτου, τα νέα περιοριστικά μέτρα ισχύουν για την ξυλεία και τα προϊόντα ξυλείας, και για τον άνθρακα, τον χρυσό, τον άργυρο, ορισμένα βασικά μέταλλα και πολύτιμους και ημιπολύτιμους λίθους. Στους κλάδους αυτούς, ορισμένα μέτρα περιστέλλουν τις εισαγωγές, τις εξαγωγές και τις επενδύσεις. Ο κατάλογος με τις οντότητες στις οποίες εφαρμόζονται οι νέοι περιορισμοί επί των επενδύσεων και επί της χρηματοδοτικής βοήθειας για τις εξαγωγές πρέπει να αντιστοιχεί στον κατάλογο που παρατίθεται στο παράρτημα Ι της κοινής θέσης 2007/750/ΚΕΠΠΑ [του Συμβουλίου, της 19ης Νοεμβρίου 2007, για την τροποποίηση της κοινής θέσης 2006/318/ΚΕΠΠΑ σχετικά με την ανανέωση των περιοριστικών μέτρων κατά της Βιρμανίας/Μιανμάρ (ΕΕ 2007, L 308, σ. 1)], όπου απαριθμούνται οι οντότητες της Βιρμανίας/Μιανμάρ που δραστηριοποιούνται στους στοχευόμενους από τους περιορισμούς κλάδους.»

17 Το άρθρο 1 του εν λόγω κανονισμού, το οποίο περιλαμβανόταν στο κεφάλαιό του 1, το οποίο επιγραφόταν «Ορισμοί», όριζε τα εξής:

«Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

α) ως “εισαγωγή”, νοείται κάθε είσοδος εμπορευμάτων στο τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας ή σε άλλα εδάφη στα οποία εφαρμόζεται η συνθήκη [ΕΚ], υπό τους όρους του άρθρου 299 [ΕΚ]. […]

[…]»

18 Το άρθρο 2 του κανονισμού 194/2008, το οποίο περιλαμβανόταν στο κεφάλαιο 2 του κανονισμού αυτού, που επιγραφόταν «Περιορισμοί επί των εισαγωγών και των αγορών», προέβλεπε, στις παραγράφους 1 έως 3, τα εξής:

«1. Το παράρτημα Ι περιλαμβάνει εμπορεύματα που υπάγονται στις ακόλουθες κατηγορίες:

α) κορμοτεμάχια, ξυλεία και προϊόντα ξυλείας·

β) άνθρακας και ορισμένα μέταλλα· και

γ) πολύτιμοι και ημιπολύτιμοι λίθοι.

2. Απαγορεύεται:

α) η εισαγωγή των εμπορευμάτων που απαριθμούνται στο παράρτημα Ι, εάν τα εν λόγω εμπορεύματα:
(i) είναι καταγωγής Βιρμανίας/Μιανμάρ, ή
(ii) έχουν εξαχθεί από τη Βιρμανία/Μιανμάρ·

β) η αγορά εμπορευμάτων που ευρίσκονται στη Βιρμανία/Μιανμάρ και απαριθμούνται στο παράρτημα I·

γ) η μεταφορά εμπορευμάτων που απαριθμούνται στο παράρτημα I, εάν τα εν λόγω εμπορεύματα είναι καταγωγής Βιρμανίας/Μιανμάρ ή εξάγονται από τη Βιρμανία/Μιανμάρ σε οποιαδήποτε άλλη χώρα, και ο τελικός προορισμός τους είναι η Κοινότητα· ή

δ) η εν γνώσει και εκ προθέσεως συμμετοχή σε δραστηριότητες με αντικείμενο ή αποτέλεσμα, άμεσα ή έμμεσα, την καταστρατήγηση των απαγορεύσεων που αναφέρονται στα στοιχεία α), β) ή γ).

3. Η καταγωγή των εμπορευμάτων καθορίζεται σύμφωνα με τις αντίστοιχες διατάξεις του [κοινοτικού τελωνειακού κώδικα].»

19 Το παράρτημα I του εν λόγω κανονισμού έφερε τον τίτλο «[κ]ατάλογος εμπορευμάτων που υπόκεινται σε περιορισμούς εισαγωγής και αγοράς όπως αναφέρονται στο άρθρο 2». Στο σημείο Α του παραρτήματος αυτού, το οποίο επιγραφόταν «Κορμοτεμάχια, ξυλεία και προϊόντα ξυλείας», περιλαμβάνονταν τα εμπορεύματα που υπάγονται στις κλάσεις 4403 και 4407 της ΣΟ.

Το γερμανικό δίκαιο

20 Το άρθρο 34, παράγραφος 4, σημείο 2, του Außenwirtschaftsgesetz (νόμου περί εξωτερικού εμπορίου), όπως ίσχυε στις 27 Μαΐου 2009 (στο εξής: νόμος περί εξωτερικού εμπορίου), όριζε τα εξής:

«Με στερητική της ελευθερίας ποινή διάρκειας έξι μηνών έως πέντε ετών τιμωρείται όποιος

[…]

2) παραβιάζει δημοσιευμένη στην *Bundesanzeiger* και άμεσης ισχύος απαγόρευση εξαγωγής, εισαγωγής, διαμετακόμισης, μεταφοράς, πώλησης, παράδοσης, διάθεσης, διαβίβασης, παροχής υπηρεσιών, επένδυσης, υποστήριξης ή καταστρατήγησης, όταν η απαγόρευση επιβάλλεται με νομική πράξη των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων η οποία αποσκοπεί στην εφαρμογή οικονομικής κύρωσης που έχει αποφασιστεί από το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον τομέα της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας […]».

21 Ο κανονισμός 194/2008, ο οποίος ίσχυε άμεσα στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, δημοσιεύτηκε στην *Bundesanzeiger*, όσον αφορά το επίμαχο στην κύρια δίκη άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο α′, στις 22 Οκτωβρίου 2009.

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

22 Ο S.Z. ήταν ο μοναδικός διαχειριστής εταιρίας εδρεύουσας στο Αμβούργο (Γερμανία), η οποία δραστηριοποιούνταν στο εμπόριο ξυλείας τικ καταγωγής Βιρμανίας/Μιανμάρ (στο εξής: οικεία εταιρία). Η ξυλεία αυτή χρησιμοποιούνταν κυρίως στη ναυπηγική. Η ως άνω εταιρία αποτελούσε τη δικαιοπάροχο της W. GmbH, εταιρίας στην κυριότητα της οποίας ανήκουν τα δημευθέντα εμπορεύματα και ενδιαφερόμενου μέρους στην επίμαχη στην κύρια δίκη διαδικασία δήμευσης.

23 Με απόφαση του Landgericht Hamburg (πρωτοδικείου Αμβούργου, Γερμανία) της 27ης Απριλίου 2021, ο S.Z. καταδικάστηκε σε στερητική της ελευθερίας ποινή ενός έτους και εννέα μηνών λόγω παράβασης του άρθρου 34, παράγραφος 4, σημείο 2, του νόμου περί εξωτερικού εμπορίου. Το Landgericht Hamburg (πρωτοδικείο Αμβούργου) διέταξε επίσης τη δήμευση, εις βάρος της W., κορμών δένδρων τικ (στο εξής: επίμαχα προϊόντα) και ποσού ύψους 3 310 902,98 ευρώ, το οποίο αντιστοιχούσε στην αξία των κερδών από την τέλεση της παραβάσεως.

24 Συναφώς, το δικαστήριο αυτό διαπίστωσε ότι, με πρωτοβουλία του S.Z., η οικεία εταιρία εξακολούθησε να εισάγει και να εμπορεύεται ξυλεία τικ από τη Βιρμανία/Μιανμάρ μεταξύ Οκτωβρίου 2009 και Μαΐου 2011, δηλαδή μετά την έναρξη ισχύος του κανονισμού 194/2008, ο οποίος απαγόρευε την εισαγωγή των εμπορευμάτων που κατάγονται ή εξάγονται από τη Βιρμανία/Μιανμάρ. Ο προμηθευτής της εταιρίας αυτής, ο οποίος ήταν εγκατεστημένος στην Ταϊβάν, είχε κόψει δένδρα τικ στη Βιρμανία/Μιανμάρ και εν συνεχεία είχε μεταφέρει τους κορμούς των δένδρων στην Ταϊβάν και τους είχε επεξεργαστεί εκεί σε πριονιστήρια.

25 Το εν λόγω δικαστήριο διαπίστωσε εξάλλου ότι οι κορμοί αυτοί είχαν υποβληθεί σε τρία είδη επεξεργασίας στην Ταϊβάν. Ορισμένοι κορμοί είχαν απλώς αποκλαδωθεί και αποφλοιωθεί. Άλλοι κορμοί είχαν αποκλαδωθεί και αποφλοιωθεί και εν συνεχεία ορθογωνιστεί, δηλαδή πελεκηθεί σε ορθογώνιο παραλληλεπίπεδο σχήμα. Τέλος, ορισμένοι κορμοί είχαν τεμαχιστεί σε τραβέρσες ή σανίδες, δηλαδή σε πριστή ξυλεία τικ. Μετά τις ως άνω πράξεις επεξεργασίας, η ξυλεία, συνοδευόμενη από πιστοποιητικά καταγωγής που είχαν εκδοθεί από τις ταϊβανέζικες αρχές, μεταφέρθηκε διά θαλάσσης μέχρι το Αμβούργο, όπου παρελήφθη από την οικεία εταιρία.

26 Το ίδιο δικαστήριο εκτίμησε ότι, λόγω των πράξεων επεξεργασίας στις οποίες είχε υποβληθεί στην Ταϊβάν, η επίμαχη ξυλεία ήταν καταγωγής Ταϊβάν και κατά συνέπεια το άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο α′, σημείο i, του κανονισμού 194/2008, το οποίο απαγόρευε την εισαγωγή εμπορευμάτων καταγωγής Βιρμανίας/Μιανμάρ, δεν είχε παραβιαστεί. Πάντως, το δικαστήριο αυτό έκρινε ότι, παρά τη μεταφορά της στην Ταϊβάν και την πρίση στην οποία είχε υποβληθεί εκεί, η ξυλεία τικ δεν είχε απολέσει την ιδιότητα του προϊόντος που είχε εξαχθεί από τη Βιρμανία/Μιανμάρ, κατά την έννοια του εν λόγω άρθρου 2, παράγραφος 2, στοιχείο α′, σημείο ii, και ότι, ως εκ τούτου, έπρεπε να διαπιστωθεί παράβαση της τελευταίας αυτής διάταξης.

27 Ο S.Z. και η W. άσκησαν στις 27 Απριλίου 2021 αναίρεση κατά της αποφάσεως του Landgericht Hamburg (πρωτοδικείου Αμβούργου) ενώπιον του Bundesgerichtshof (Ανώτατου Ομοσπονδιακού Δικαστηρίου, Γερμανία), του αιτούντος δικαστηρίου. Κατά τους ίδιους, αφενός, οι επίμαχοι κορμοί δεν μεταφέρθηκαν απλώς από τη Βιρμανία/Μιανμάρ στη Γερμανία μέσω Ταϊβάν, αλλά υποβλήθηκαν, στην τελευταία αυτή τρίτη χώρα, σε επεξεργασία ή μεταποίηση που τους προσέδωσε νέα καταγωγή, εξ αυτού δε του λόγου οι ταϊβανέζικες αρχές εξέδωσαν πιστοποιητικά καταγωγής στα οποία ως χώρα καταγωγής αναγραφόταν η Ταϊβάν. Τα επίμαχα προϊόντα δεν αποτελούσαν επομένως ξυλεία καταγωγής Βιρμανίας/Μιανμάρ, αλλά ταϊβανέζικα προϊόντα ξυλείας, τα οποία εισήχθησαν στη Γερμανία. Επομένως, η εισαγωγή των επίμαχων προϊόντων δεν αντιβαίνει στο άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο α′, σημείο i, του κανονισμού 194/2008. Αφετέρου, η επίμαχη ξυλεία τικ η οποία εισήλθε στο έδαφος της Ένωσης δεν είχε εξαχθεί από τη Βιρμανία/Μιανμάρ, κατά την έννοια του ως άνω άρθρου 2, παράγραφος 2, στοιχείο α′, σημείο ii, αλλά από την Ταϊβάν.

28 Ο Generalbundesanwalt beim Bundesgerichtshof (γενικός εισαγγελέας του Ανώτατου Ομοσπονδιακού Δικαστηρίου, Γερμανία) (στο εξής: γενικός εισαγγελέας) συντάχθηκε με την εκτίμηση του Landgericht Hamburg (πρωτοδικείου Αμβούργου). Δέχθηκε κατ' ουσίαν ότι, εν

προκειμένω, η επεξεργασία της ξυλείας τικ που είχε εξαχθεί από τη Βιρμανία/Μιανμάρ είχε ως μόνη συνέπεια τη μεταβολή της καταγωγής του εν λόγω εμπορεύματος, χωρίς όμως να το καθιστά διαφορετικό εμπόρευμα.

29 Στο πλαίσιο αυτό, το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει, κατά πρώτον, ότι η εισαγωγή των επίμαχων προϊόντων συνιστά αξιόποινη πράξη, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 34, παράγραφος 4, σημείο 2, του νόμου περί εξωτερικού εμπορίου, σε συνδυασμό με το άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο α', του κανονισμού 194/2008, εφόσον η πραγματοποιηθείσα στην Ταϊβάν επεξεργασία ή μεταποίηση δεν αρκούσε για να προσδώσει στην επίμαχη ξυλεία τικ νέα καταγωγή και κατά συνέπεια η ξυλεία αυτή εξακολουθεί να είναι καταγωγής Βιρμανίας/Μιανμάρ, κατά την έννοια του άρθρου 2, παράγραφος 2, στοιχείο α', σημείο i, του κανονισμού αυτού.

30 Λαμβανομένων υπόψη των αποφάσεων της 26ης Ιανουαρίου 1977, Gesellschaft für Überseehandel (49/76, EU:C:1977:9), σχετικά με την καζεΐνη, και της 23ης Φεβρουαρίου 1984, Zentrag (93/83, EU:C:1984:78), σχετικά με το βόειο κρέας, το αιτούν δικαστήριο αμφιβάλλει ως προς το αν η επεξεργασία στην οποία υποβλήθηκε στην Ταϊβάν η ξυλεία τικ που είχε κοπεί στη Βιρμανία/Μιανμάρ ήταν ουσιαστική σε βαθμό που η ξυλεία αυτή να καταστεί, δυνάμει του άρθρου 24 του κοινοτικού τελωνειακού κώδικα, εμπόρευμα καταγωγής Ταϊβάν. Επισημαίνει όμως ότι ο τεμαχισμός της ακατέργαστης ξυλείας προκειμένου να αποκτηθεί πριστή ξυλεία έχει ως συνέπεια τη μεταβολή της κλάσης στο πλαίσιο του ΕΣ, δεδομένου ότι η ακατέργαστη ξυλεία εμπίπτει στην κλάση 4403 του ΕΣ και η πριστή ξυλεία πάχους άνω των 6 mm εμπίπτει στην κλάση 4407 του ΕΣ. Οι δε εργασίες που μετέβαλαν την εμφάνιση του βόειου κρέατος ή της καζεΐνης και τις οποίες αφορούσαν οι υποθέσεις επί των οποίων εκδόθηκαν οι αποφάσεις αυτές δεν είχαν οδηγήσει σε μεταβολή κλάσης. Η μεταβολή τετραψήφιας δασμολογικής κλάσης θα μπορούσε να αποτελεί ένδειξη ουσιαστικής επεξεργασίας ενός προϊόντος, δεδομένου ότι η εξέλιξη από τα φυσικά προϊόντα και τις πρώτες ύλες σε προϊόντα όλο και περισσότερο μεταποιημένα αποτελεί το υπόβαθρο του ΕΣ.

31 Κατά δεύτερον, το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι, σε περίπτωση που οι εργασίες πρίσης, οι οποίες έλαβαν χώρα στην Ταϊβάν, είχαν ως συνέπεια τη μεταβολή της καταγωγής, η επίμαχη εισαγωγή συνιστά αξιόποινη πράξη εφόσον οι επίμαχοι κορμοί τικ έχουν εξαχθεί από τη Βιρμανία/Μιανμάρ, κατά παράβαση του άρθρου 2, παράγραφος 2, στοιχείο α', σημείο ii, του κανονισμού 194/2008.

32 Συναφώς, αντιθέτως προς το Landgericht Hamburg (πρωτοδικείο Αμβούργου) και τον γενικό εισαγγελέα, το αιτούν δικαστήριο κλίνει προς την άποψη ότι η φράση «έχουν εξαχθεί από τη Βιρμανία/Μιανμάρ», του εν λόγω άρθρου 2, παράγραφος 2, στοιχείο α', σημείο ii, έχει την έννοια ότι αφορά μόνον τα εμπορεύματα που έχουν εισαχθεί στην Ένωση απευθείας από τη Βιρμανία/Μιανμάρ και όχι τα εμπορεύματα που έχουν μεταφερθεί σε τρίτη χώρα, εν προκειμένω στην Ταϊβάν, και εν συνεχεία στην Ένωση, τούτο δε ανεξαρτήτως του αν τα εμπορεύματα αυτά υποβλήθηκαν, στην εν λόγω τρίτη χώρα, σε επεξεργασία ή μεταποίηση που τους προσδίδει νέα καταγωγή. Αν η ερμηνεία αυτή γίνει δεκτή, ο S.Z. δεν θα έχει παραβεί το εν λόγω άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο α', σημείο ii.

33 Κατά το αιτούν δικαστήριο, η ερμηνεία της εν λόγω φράσης την οποία προέκριναν το Landgericht Hamburg (πρωτοδικείο Αμβούργου) και ο γενικός εισαγγελέας στερεί το άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο α', σημείο i, του κανονισμού 194/2008 από οποιοδήποτε αυτοτελές πεδίο εφαρμογής και έχει ως αποτέλεσμα να υπόκεινται στην απαγόρευση εισαγωγής του εν λόγω άρθρου 2,

παράγραφος 2, στοιχείο α′, αγαθά τρίτων χωρών τα οποία παρήχθησαν από πρώτες ύλες ή προϊόντα προερχόμενα από τη Βιρμανία/Μιανμάρ, πράγμα που δεν αποτελούσε πρόθεση του νομοθέτη της Ένωσης.

34 Κατά τρίτον και τελευταίο, το αιτούν δικαστήριο ερωτά αν πιστοποιητικά καταγωγής, όπως αυτά που έχουν εκδοθεί από τις ταϊβανέζικες αρχές, δεσμεύουν τις τελωνειακές αρχές των κρατών μελών όταν εξετάζουν αν παραβιάστηκε η απαγόρευση εισαγωγής του άρθρου 2, παράγραφος 2, στοιχείο α′, του κανονισμού 194/2008.

35 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Bundesgerichtshof (Ανώτατο Ομοσπονδιακό Δικαστήριο) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Έχει ο όρος “καταγωγής Βιρμανίας/Μιανμάρ” του άρθρου 2, παράγραφος 2, στοιχείο α′, σημείο i, του κανονισμού [194/2008], την έννοια ότι καμία από τις κατωτέρω αναφερόμενες πράξεις επεξεργασίας, σε τρίτη χώρα (εν προκειμένω στην Ταϊβάν), κορμών τικ που εφύοντο [στη Βιρμανία/]Μιανμάρ δεν είχε ως συνέπεια τη μεταβολή της καταγωγής τους και επομένως η κατ’ αυτόν τον τρόπο επεξεργασθείσα ξυλεία τικ εξακολουθούσε να αποτελεί “εμπόρευμα καταγωγής Βιρμανίας/Μιανμάρ”:

– αποκλάδωση και αποφλοίωση των κορμών τικ·

– πελέκηση των κορμών τικ σε “*teak squares*” (κορμοί που έχουν αποκλαδωθεί και αποφλοιωθεί και εν συνεχεία ορθογωνιστεί)·

– τεμαχισμός των κορμών τικ σε τραβέρσες ή σανίδες (πριστή ξυλεία);

2) Έχει ο όρος “έχουν εξαχθεί από τη Βιρμανία/Μιανμάρ” του άρθρου 2, παράγραφος 2, στοιχείο α′, σημείο ii, του κανονισμού 194/2008 την έννοια ότι περιλαμβάνει μόνον εμπορεύματα που εισήχθησαν απευθείας από [τη Βιρμανία/]Μιανμάρ στην [Ένωση] έτσι ώστε εμπορεύματα τα οποία μεταφέρθηκαν αρχικώς σε τρίτη χώρα (εν προκειμένω στην Ταϊβάν) και στη συνέχεια μεταφέρθηκαν από εκεί στην Ένωση δεν υπάγονταν στη ρύθμιση, τούτο δε ανεξαρτήτως του αν τα εμπορεύματα αυτά υποβλήθηκαν, στο εν λόγω τρίτο κράτος, σε επεξεργασία ή μεταποίηση που τους προσδίδει νέα καταγωγή;

3) Έχει το άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο α′, σημείο i, του κανονισμού 194/2008 την έννοια ότι πιστοποιητικό καταγωγής που έχει εκδοθεί από τρίτο κράτος (εν προκειμένω την Ταϊβάν), κατά το οποίο πελεκημένοι ή τεμαχισμένοι κορμοί τικ που προέρχονται από [τη Βιρμανία/]Μιανμάρ έχουν πλέον αποκτήσει, λόγω της ως άνω επεξεργασίας στο εν λόγω τρίτο κράτος, την καταγωγή του κράτους αυτού, δεν είναι δεσμευτικό προκειμένου να κριθεί αν υπήρξε παράβαση της απαγόρευσης εισαγωγής του άρθρου 2, παράγραφος 2, [στοιχείο α′,] του κανονισμού 194/2008;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του πρώτου ερωτήματος

36 Κατά πάγια νομολογία, στο πλαίσιο της διαδικασίας συνεργασίας μεταξύ των εθνικών δικαστηρίων και του Δικαστηρίου την οποία θεσπίζει το άρθρο 267 ΣΛΕΕ, στο Δικαστήριο απόκειται να δώσει στο εθνικό δικαστήριο χρήσιμη απάντηση που να του παρέχει τη δυνατότητα επίλυσης της διαφοράς της οποίας έχει επιληφθεί. Υπό το πρίσμα αυτό, το Δικαστήριο μπορεί να αναδιατυπώσει, εφόσον είναι αναγκαίο, τα προδικαστικά ερωτήματα που του έχουν υποβληθεί. Επιπλέον, το Δικαστήριο ενδέχεται να χρειαστεί να λάβει υπόψη του κανόνες του δικαίου της Ένωσης στους οποίους δεν αναφέρθηκε ο εθνικός δικαστής με το ερώτημά του (απόφαση της 7ης Σεπτεμβρίου 2023, Groenland Poultry, C-169/22, EU:C:2023:638, σκέψη 47 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

37 Στο πρώτο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο παρέπεμψε μόνο στο άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο α′, σημείο i, του κανονισμού 194/2008.

38 Η διάταξη αυτή απαγορεύει την εισαγωγή των εμπορευμάτων που απαριθμούνται στο παράρτημα I του κανονισμού αυτού εάν τα εν λόγω εμπορεύματα είναι καταγωγής Βιρμανίας/Μιανμάρ. Το σημείο Α του παραρτήματος αυτού αφορά την κατηγορία των «[κ]ορμοτεμ[αχίων], ξυλεί[ας] και προϊόντ[ων] ξυλείας».

39 Δυνάμει του άρθρου 2, παράγραφος 3, του εν λόγω κανονισμού, η καταγωγή των εμπορευμάτων καθορίζεται σύμφωνα με τις αντίστοιχες διατάξεις του κοινοτικού τελωνειακού κώδικα. Κρίσιμη εν προκειμένω διάταξη του εν λόγω κώδικα είναι το άρθρο 24.

40 Κατά το εν λόγω άρθρο 24, «[ε]μπόρευμα στην παραγωγή του οποίου μεσολάβησαν δύο ή περισσότερες χώρες, κατάγεται από τη χώρα στην οποία πραγματοποιήθηκε η τελευταία μεταποίηση ή ουσιαστική επεξεργασία, οικονομικά δικαιολογημένη, σε επιχείρηση εξοπλισμένη για το σκοπό αυτό και η οποία κατέληξε στην κατασκευή ενός νέου προϊόντος ή ενός προϊόντος που αντιπροσωπεύει σημαντικό στάδιο παραγωγής».

41 Κατά συνέπεια, πρέπει να γίνει δεκτό ότι, με το πρώτο ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο α′, σημείο i, του κανονισμού 194/2008, σε συνδυασμό με το άρθρο 24 του κοινοτικού τελωνειακού κώδικα, έχει την έννοια ότι η αποκλάδωση, η αποφλοίωση, ο ορθογωνισμός ή η μετατροπή σε πριστή ξυλεία κορμών τικ συνιστούν εργασίες μεταποίησης ή επεξεργασίας οι οποίες καθορίζουν την καταγωγή των εμπορευμάτων που αποκτώνται κατόπιν των εργασιών αυτών.

Επί του παραδεκτού

42 Η W. αμφισβητεί εν μέρει το παραδεκτό του πρώτου ερωτήματος, υποστηρίζοντας ότι το ερώτημα κατά πόσον η αποκλάδωση και η αποφλοίωση κορμών τικ μπορεί να έχει ως συνέπεια τη μεταβολή της καταγωγής των εν λόγω εμπορευμάτων είναι αλυσιτελές, δεδομένου ότι, σύμφωνα με τις διαπιστώσεις του Landgericht Hamburg (πρωτοδικείου Αμβούργου) οι οποίες δεσμεύουν το αιτούν δικαστήριο, στην υπόθεση της κύριας δίκης τα ως άνω εμπορεύματα δεν εισήχθησαν στη Γερμανία και συγκεκριμένα εισήχθησαν αποκλειστικώς ορθογωνισμένοι κορμοί τικ και πριστή ξυλεία τικ.

43 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι, στο πλαίσιο της συνεργασίας μεταξύ του Δικαστηρίου και των εθνικών δικαστηρίων που καθιερώνεται με το άρθρο 267 ΣΛΕΕ, εναπόκειται αποκλειστικώς στο εθνικό δικαστήριο, το οποίο έχει επιληφθεί της διαφοράς και φέρει την ευθύνη της εκδοθησόμενης δικαστικής απόφασης, να αξιολογήσει, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες της υπόθεσης, τόσο την αναγκαιότητα της προδικαστικής απόφασης για την έκδοση της δικής του απόφασης όσο και τη λυσιτέλεια των ερωτημάτων που υποβάλλει στο Δικαστήριο. Συνεπώς, εφόσον τα υποβληθέντα προδικαστικά ερωτήματα αφορούν την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης, το Δικαστήριο υποχρεούται, κατ' αρχήν, να αποφανθεί (απόφαση της 9ης Μαρτίου 2023, Sogefinancement, C-50/22, EU:C:2023:177, σκέψη 16 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

44 Επομένως, συντρέχει τεκμήριο λυσιτέλειας για τα προδικαστικά ερωτήματα που αφορούν το δίκαιο της Ένωσης. Το Δικαστήριο μπορεί να αρνηθεί να αποφανθεί επί προδικαστικού ερωτήματος που έχει υποβάλει εθνικό δικαστήριο μόνον όταν είναι πρόδηλο ότι η ζητούμενη ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ουδεμία σχέση έχει με το υποστατό ή με το αντικείμενο της διαφοράς της κύριας δίκης, όταν το πρόβλημα είναι υποθετικής φύσεως ή, ακόμη, όταν το Δικαστήριο δεν διαθέτει τα πραγματικά και νομικά στοιχεία που είναι αναγκαία προκειμένου να δώσει χρήσιμη απάντηση στα ερωτήματα που του έχουν υποβληθεί (απόφαση της 9ης Μαρτίου 2023, Sogefinancement, C-50/22, EU:C:2023:177, σκέψη 17 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

45 Εν προκειμένω όμως δεν συντρέχει τέτοια περίπτωση.

46 Ειδικότερα, από την απόφαση περί παραπομπής δεν προκύπτει προδήλως ότι η ζητούμενη ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ουδεμία σχέση έχει με το υποστατό ή με το αντικείμενο της διαφοράς της κύριας δίκης. Επιπλέον, επιβάλλεται η διαπίστωση, αφενός, ότι το πρώτο ερώτημα δεν είναι υποθετικής φύσεως και, αφετέρου, ότι το Δικαστήριο διαθέτει τα πραγματικά και νομικά στοιχεία που είναι αναγκαία προκειμένου να δώσει χρήσιμη απάντηση στο εν λόγω ερώτημα.

47 Επιβάλλεται επομένως η απόφανση επί της ερμηνείας του άρθρου 2, παράγραφος 2, στοιχείο α', σημείο i, του κανονισμού 194/2008, σε συνδυασμό με το άρθρο 24 του κοινοτικού τελωνειακού κώδικα, σε σχέση με τα τρία είδη επεξεργασίας που απαριθμούνται στο πρώτο ερώτημα.

Επί της ουσίας

48 Από το άρθρο 24 του κοινοτικού τελωνειακού κώδικα προκύπτει ότι, σε περίπτωση που στην παραγωγή ενός εμπορεύματος μεσολάβησαν δύο ή περισσότερες χώρες, το αποφασιστικό κριτήριο για τον καθορισμό της καταγωγής του εμπορεύματος είναι αυτό της τελευταίας ουσιαστικής μεταποίησης ή επεξεργασίας του εμπορεύματος (πρβλ. απόφαση της 20ής Μαΐου 2021, Renesola UK, C-209/20, EU:C:2021:400, σκέψη 38 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

49 Επιπλέον, ο καθορισμός της καταγωγής των εμπορευμάτων πρέπει να βασίζεται σε πραγματική και αντικειμενική διάκριση μεταξύ του προϊόντος βάσης και του μεταποιημένου προϊόντος, στηριζόμενη κυρίως στις ειδικές ουσιαστικές ιδιότητες καθενός εκ των εν λόγω προϊόντων (απόφαση της 11ης Φεβρουαρίου 2010, Hoesch Metals and Alloys, C-373/08, EU:C:2010:68, σκέψη 45 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

50 Το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι ο όρος «τελευταία μεταποίηση ή ουσιαστική επεξεργασία» του άρθρου 24 του κοινοτικού τελωνειακού κώδικα πρέπει να νοείται υπό την έννοια ότι παραπέμπει στο στάδιο της διαδικασίας παραγωγής στη διάρκεια του οποίου συγκεκριμενοποιείται ο προορισμός των οικείων εμπορευμάτων καθώς και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και η ειδική σύνθεσή τους που δεν είχαν προηγουμένως και τα οποία δεν πρόκειται να υποστούν μεταγενεστέρως ουσιώδη ποιοτική μεταβολή (απόφαση της 20ής Μαΐου 2021, Renesola UK, C-209/20, EU:C:2021:400, σκέψη 38 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

51 Επομένως, εργασίες που επηρεάζουν την εμφάνιση ενός προϊόντος ενόψει της χρησιμοποίησής του, χωρίς όμως να επιφέρουν σημαντική ποιοτική μεταβολή των χαρακτηριστικών του, δεν είναι ικανές να καθορίσουν την καταγωγή του εν λόγω προϊόντος (απόφαση της 11ης Φεβρουαρίου 2010, Hoesch Metals and Alloys, C-373/08, EU:C:2010:68, σκέψη 46 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

52 Κατά συνέπεια, οι εργασίες μεταποίησης προϊόντος που δεν επιφέρουν σημαντική μεταβολή των χαρακτηριστικών και της σύνθεσής του, καθότι συνίστανται αποκλειστικώς σε κατανομή του και σε τροποποίηση της εμφάνισής του, δεν αποτελούν αρκούντως εμφανή ποιοτική μεταβολή ως προς την οποία μπορεί να θεωρηθεί ότι είχε ως συνέπεια την παραγωγή νέου προϊόντος ή ότι συνιστά σημαντικό στάδιο παραγωγής του προϊόντος αυτού (απόφαση της 11ης Φεβρουαρίου 2010, Hoesch Metals and Alloys, C-373/08, EU:C:2010:68, σκέψη 47 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

53 Υπό τις συνθήκες αυτές, όσον αφορά το πρώτο είδος επεξεργασίας, δηλαδή την αποκλάδωση και την αποφλοίωση των επίμαχων κορμών τικ, από την ενώπιον του Δικαστηρίου δικογραφία δεν προκύπτει ότι η επεξεργασία αυτή συγκεκριμενοποίησε τον προορισμό των εν λόγω κορμών καθώς και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και την ειδική σύνθεσή τους που δεν είχαν προηγουμένως και τα οποία δεν πρόκειται να υποστούν μεταγενεστέρως ουσιώδη ποιοτική μεταβολή. Απεναντίας, το συγκεκριμένο είδος επεξεργασίας φαίνεται να αποτελεί, υπό την επιφύλαξη ελέγχου από το αιτούν δικαστήριο, περίπτωση απλής πράξης επεξεργασίας η οποία επηρεάζει μόνο την εμφάνιση της ξυλείας. Όπως όμως υπομνήσθηκε στη σκέψη 52 της παρούσας απόφασης, μια τέτοια πράξη δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι είχε ως συνέπεια την παραγωγή νέου προϊόντος ή συνιστά σημαντικό στάδιο παραγωγής των επίμαχων εμπορευμάτων και ότι επομένως καθορίζει την καταγωγή τους.

54 Όσον αφορά το δεύτερο είδος επεξεργασίας, ήτοι τον ορθογωνισμό των επίμαχων κορμών τικ οι οποίοι είχαν προηγουμένως αποκλαδωθεί και αποφλοιωθεί, δηλαδή την πελέκησή τους σε ορθογώνιο παραλληλεπίπεδο σχήμα, επίσης δεν προκύπτει ότι, εν προκειμένω, η εν λόγω επεξεργασία συγκεκριμενοποίησε τον προορισμό των εν λόγω κορμών καθώς και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και την ειδική σύνθεσή τους που δεν είχαν προηγουμένως και τα οποία δεν πρόκειται να υποστούν μεταγενεστέρως ουσιώδη ποιοτική μεταβολή, κατά την έννοια της νομολογίας που παρατίθεται στη σκέψη 50 της παρούσας απόφασης. Απεναντίας, όπως επισήμαναν οι ίδιοι οι S.Z. και W., το δεύτερο αυτό είδος επεξεργασίας συνιστά ενδιάμεσο στάδιο που είναι απαραίτητο για την παραγωγή πριστής ξυλείας. Επομένως, το εν λόγω δεύτερο είδος επεξεργασίας δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι καθορίζει την καταγωγή των κορμών.

55 Εντούτοις, ο S.Z. και η W. υποστηρίζουν ότι από την απόφαση της 10ης Δεκεμβρίου 2009, HEKO Industrieerzeugnisse (C-260/08, EU:C:2009:768), καθώς και από το παράρτημα 22–03 του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) 2015/2446 της Επιτροπής, της 28ης Ιουλίου 2015, για τη συμπλήρωση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 952/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, όσον αφορά λεπτομερείς κανόνες σχετικούς με ορισμένες από τις διατάξεις του

ενωσιακού τελωνειακού κώδικα (ΕΕ 2015, L 343, σ. 1), προκύπτει ότι μεταβολή της καταγωγής πρέπει καταρχήν να διαπιστώνεται όταν η επεξεργασία ή η μεταποίηση της ακατέργαστης ξυλείας έχει ως συνέπεια σημαντική αύξηση της αξίας της ξυλείας, η οποία πρέπει γενικώς να γίνεται δεκτή όταν υπερβαίνει το 30 %. Εν προκειμένω όμως, κατά τον S.Z. και την W., η αξία των επίμαχων κορμών τικ αυξήθηκε κατά περισσότερο από 30 % μετά τον ορθογωνισμό τους. Εν πάση περιπτώσει, ακόμη και αν η αξία των κορμών δεν είχε αυξηθεί κατά 30 %, από τη στιγμή που ο ορθογωνισμός τους απαιτεί ειδικό εξοπλισμό πρίσης και μπορεί να πραγματοποιηθεί μόνον από ειδικά εκπαιδευμένους επαγγελματίες, το εν λόγω είδος επεξεργασίας πρέπει να θεωρηθεί ότι καθορίζει την καταγωγή των κορμών.

56 Συναφώς, επισημαίνεται, κατά πρώτον, όσον αφορά την αξία που προσέδωσε στους επίμαχους κορμούς τικ ο ορθογωνισμός τους, ότι το Δικαστήριο έχει βεβαίως κρίνει, όσον αφορά το ζήτημα αν εργασία συναρμολόγησης διαφόρων στοιχείων συνιστά ουσιαστική μεταποίηση ή επεξεργασία, ότι υπάρχουν περιπτώσεις στις οποίες ο καθορισμός της καταγωγής ενός εμπορεύματος δεν είναι δυνατός βάσει κριτηρίων τεχνικού χαρακτήρα και ότι, στις περιπτώσεις αυτές, πρέπει να συνεκτιμώνται επικουρικώς και άλλα σαφή και αντικειμενικά κριτήρια, όπως αυτό της προστιθεμένης αξίας, το οποίο επιτρέπει να εκφράζεται, όσον αφορά εμπορεύματα περίπλοκης σύνθεσης, σε τι συνίσταται η ουσιαστική μεταποίηση που καθορίζει την καταγωγή τους (πρβλ. απόφαση της 10ης Δεκεμβρίου 2009, HEKO Industrieerzeugnisse, C-260/08, EU:C:2009:768, σκέψεις 30 και 31).

57 Εντούτοις, η επίμαχη στην κύρια δίκη εργασία δεν αποτελεί εργασία συναρμολόγησης διαφόρων στοιχείων, κατά την οποία μεγάλος αριθμός τεμαχίων συναρμολογείται προκειμένου να δημιουργηθεί ένα νέο συνεκτικό σύνολο (πρβλ. απόφαση της 13ης Δεκεμβρίου 1989, Brother International, C-26/88, EU:C:1989:637, σκέψη 13), αλλά τεμαχισμό ενός προϊόντος βάσης.

58 Πρέπει συνεπώς να γίνει δεκτό ότι εν προκειμένω δεν έχει εφαρμογή το επικουρικό κριτήριο της προστιθέμενης αξίας, το οποίο απορρέει από τη νομολογία που παρατίθεται στη σκέψη 56 της παρούσας απόφασης.

59 Κατά δεύτερον, όσον αφορά τα στοιχεία σχετικά με τα προϊόντα που εμπίπτουν στην κλάση 44 του ΕΣ της οποίας γίνεται μνεία στον πίνακα που παρατίθεται στο μέρος ΙΙ του παραρτήματος 22–03 του κατ’ εξουσιοδότηση κανονισμού 2015/2446, στα οποία στηρίζονται ο S.Z. και η W., επισημαίνεται ότι ο εν λόγω κατ’ εξουσιοδότηση κανονισμός δεν έχει εφαρμογή ratione temporis. Ειδικότερα, αυτός εφαρμόζεται από 1ης Μαΐου 2016, ενώ οι επίμαχες στην κύρια δίκη εισαγωγές έλαβαν χώρα μεταξύ 2009 και 2011. Τα εν λόγω στοιχεία είναι όμως πανομοιότυπα προς εκείνα του παραρτήματος 13α του κανονισμού 2454/93, που προστέθηκε στον εν λόγω κανονισμό με τον κανονισμό 1063/2010, ο οποίος εφαρμόζεται από 1ης Ιανουαρίου 2011 και, ως εκ τούτου, έχει εφαρμογή στις εισαγωγές που πραγματοποιήθηκαν από την ημερομηνία αυτή και εφεξής.

60 Πάντως, αρκεί να επισημανθεί ότι το τελευταίο αυτό παράρτημα θεσπίζει μόνον κανόνες σχετικούς με την προτιμησιακή καταγωγή των εμπορευμάτων και όχι κανόνες σχετικούς με τη μη προτιμησιακή καταγωγή των εμπορευμάτων, περί της οποίας πρόκειται εν προκειμένω.

61 Τέλος, όσον αφορά το γεγονός που επικαλούνται ο S.Z. και η W., ότι δηλαδή ο ορθογωνισμός των κορμών τικ απαιτεί ειδικό εξοπλισμό πρίσης και μπορεί να πραγματοποιηθεί μόνον από ειδικά εκπαιδευμένους επαγγελματίες, επισημαίνεται ότι από αυτό καθαυτό το γράμμα του άρθρου 24

του κοινοτικού τελωνειακού κώδικα προκύπτει ότι η πραγματοποίηση επεξεργασίας σε επιχείρηση εξοπλισμένη για το σκοπό αυτό δεν αρκεί αφ' εαυτής για να καταστήσει την εν λόγω επεξεργασία ουσιαστική κατά την έννοια του ως άνω άρθρου.

62 Υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει να γίνει δεκτό ότι ο ορθογωνισμός των επίμαχων κορμών τικ δεν συνιστά μεταποίηση ή επεξεργασία που να καθορίζει την καταγωγή των εμπορευμάτων αυτών.

63 Όσον αφορά το τρίτο είδος επεξεργασίας, ήτοι τον τεμαχισμό κορμών τικ σε πριστή ξυλεία, φαίνεται ότι, παρά τα όσα υποστηρίζει ο γενικός εισαγγελέας, ο τεμαχισμός αυτός δεν συνιστά απλή εργασία κοπής, δεδομένου ότι περιλαμβάνει περισσότερα στάδια και συγκεκριμένα οι εν λόγω κορμοί πρέπει να έχουν αποκλαδωθεί, αποφλοιωθεί και ορθογωνιστεί πριν τεμαχιστούν σε σανίδες.

64 Επιπλέον, τα εμπορεύματα που προκύπτουν από το συγκεκριμένο είδος επεξεργασίας ευρίσκονται σε προχωρημένο στάδιο της διαδικασίας παραγωγής εμπορευμάτων που προορίζονται, όπως εν προκειμένω, για τη ναυπηγική. Ειδικότερα, η μετατροπή σε πριστή ξυλεία μπορεί να θεωρηθεί ότι αποτελεί το στάδιο της διαδικασίας παραγωγής κατά τη διάρκεια του οποίου συγκεκριμενοποιείται ο προορισμός των οικείων εμπορευμάτων καθώς και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και η ειδική σύνθεσή τους που δεν είχαν προηγουμένως και τα οποία δεν πρόκειται να υποστούν μεταγενεστέρως ουσιώδη ποιοτική μεταβολή, κατά την έννοια της νομολογίας που παρατίθεται στη σκέψη 50 της παρούσας απόφασης.

65 Η διαπίστωση αυτή επιβεβαιώνεται από το γεγονός ότι οι κορμοί τικ και οι ορθογωνισμένοι κορμοί τικ κατατάσσονται στην κλάση 4403 της ΣΟ ως ακατέργαστη ξυλεία, ενώ η πριστή ξυλεία τικ κατατάσσεται σε πιο προχωρημένο στάδιο επεξεργασίας και συγκεκριμένα στην κλάση 4407 της ΣΟ.

66 Ειδικότερα, από τη νομολογία προκύπτει ότι η οφειλόμενη σε μεταποίηση μεταβολή της δασμολογικής κλάσης ενός εμπορεύματος αποτελεί ένδειξη του ουσιαστικού χαρακτήρα της μεταποίησης ή της επεξεργασίας του (πρβλ. απόφαση της 21ης Σεπτεμβρίου 2023, Stappert Deutschland, C-210/22, EU:C:2023:693, σκέψη 58 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

67 Κατά συνέπεια, το τρίτο είδος επεξεργασίας, το οποίο συνίστατο στη μετατροπή των επίμαχων κορμών τικ σε πριστή ξυλεία, μπορεί να θεωρηθεί ως επεξεργασία που προσδίδει στους εν λόγω κορμούς την καταγωγή της Ταϊβάν, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 24 του κοινοτικού τελωνειακού κώδικα.

68 Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω, στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο α', σημείο i, του κανονισμού 194/2008, σε συνδυασμό με το άρθρο 24 του κοινοτικού τελωνειακού κώδικα, έχει την έννοια ότι:

– η αποκλάδωση, η αποφλοίωση ή ο ορθογωνισμός κορμών τικ δεν συνιστούν εργασίες μεταποίησης ή επεξεργασίας οι οποίες καθορίζουν την καταγωγή των εμπορευμάτων που αποκτώνται κατόπιν των εργασιών αυτών·

– η μετατροπή σε πριστή ξυλεία κορμών τικ συνιστά εργασία μεταποίησης ή επεξεργασίας η οποία καθορίζει την καταγωγή του εμπορεύματος που αποκτάται κατόπιν της εργασίας αυτής.

Επί του δευτέρου ερωτήματος

69 Με το δεύτερο ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν η φράση «έχουν εξαχθεί από τη Βιρμανία/Μιανμάρ» του άρθρου 2, παράγραφος 2, στοιχείο α', σημείο ii, του κανονισμού 194/2008 έχει την έννοια ότι στη διάταξη αυτή εμπίπτουν μόνον τα εμπορεύματα που έχουν εισαχθεί στην Ένωση απευθείας από τη Βιρμανία/Μιανμάρ.

70 Συναφώς, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, προκειμένου να ερμηνευθεί διάταξη του δικαίου της Ένωσης, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη όχι μόνον το γράμμα της, αλλά και το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται και οι σκοποί που επιδιώκονται με τη ρύθμιση της οποίας αποτελεί μέρος (απόφαση της 14ης Μαΐου 2024, Stachev, C-15/24 PPU, EU:C:2024:399, σκέψη 72 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

71 Πρώτον, όσον αφορά το γράμμα του άρθρου 2, παράγραφος 2, στοιχείο α', σημείο ii, του κανονισμού 194/2008, η φράση «έχουν εξαχθεί από τη Βιρμανία/Μιανμάρ» μπορεί, από τη στιγμή που δεν παρέχονται περαιτέρω διευκρινίσεις, να περιλαμβάνει προϊόντα που εισάγονται τόσο άμεσα όσο και έμμεσα από τη χώρα αυτή.

72 Πάντως, όσον αφορά, δεύτερον, το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται το άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο α', του κανονισμού 194/2008, υπενθυμίζεται ότι η διάταξη αυτή εμπεριέχει δύο απαγορεύσεις εισαγωγής από τη Βιρμανία/Μιανμάρ, ήτοι, αφενός, στο σημείο της i, απαγόρευση εισαγωγής εμπορευμάτων που κατάγονται από τη χώρα αυτή και, αφετέρου, στο σημείο της ii, απαγόρευση εισαγωγής εμπορευμάτων που έχουν εξαχθεί από τη χώρα αυτή.

73 Το άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο α', σημείο i, του κανονισμού 194/2008 είχε ακριβώς ως σκοπό να διασφαλίσει ότι τα εμπορεύματα «καταγωγής Βιρμανίας/Μιανμάρ» ενέπιπταν στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού αυτού ακόμη και αν εισάγονταν στην Ένωση όχι απευθείας από τη Βιρμανία/Μιανμάρ, αλλά μέσω τρίτων χωρών. Η ως άνω διάταξη θα ήταν όμως περιττή αν το άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο α', σημείο ii, του κανονισμού αυτού είχε την έννοια ότι όλα τα εμπορεύματα που ευρίσκονταν σε δεδομένη στιγμή στη Βιρμανία/Μιανμάρ – δηλαδή ακόμη και τα εμπορεύματα που ήταν καταγωγής Βιρμανίας/Μιανμάρ και έπαυσαν να έχουν την καταγωγή αυτή λόγω ουσιαστικής μεταποίησης ή επεξεργασίας σε τρίτη χώρα – εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της τελευταίας αυτής διάταξης.

74 Τρίτον, από την αιτιολογική σκέψη 6 του κανονισμού 194/2008 προκύπτει ότι σκοπός του ήταν, λαμβανομένων υπόψη των επί μεγάλο χρονικό διάστημα σοβαρών παραβιάσεων των θεμελιωδών δικαιωμάτων από το στρατιωτικό καθεστώς της Βιρμανίας/Μιανμάρ, να συντελέσει καθοριστικά, μέσω της ανανέωσης της ισχύος και της ενίσχυσης των περιοριστικών μέτρων εις βάρος της χώρας αυτής, στην προώθηση του σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων του ανθρώπου, συμβάλλοντας έτσι στην προάσπιση της δημόσιας ηθικής. Επιπλέον, από την αιτιολογική σκέψη 7 του κανονισμού αυτού προκύπτει ότι τα νέα περιοριστικά μέτρα που προέβλεπε ο εν λόγω κανονισμός στόχευαν κλάδους οι οποίοι αποφέρουν έσοδα στο εν λόγω στρατιωτικό καθεστώς, όπως η ξυλεία και τα προϊόντα ξυλείας. Από τους ως άνω σκοπούς του κανονισμού 194/2008 δεν προκύπτει ότι πρόθεση του νομοθέτη της Ένωσης, όταν εξέδωσε τον εν λόγω κανονισμό ο οποίος είχε ως στόχο τη Βιρμανία/Μιανμάρ, ήταν να εκτείνει την απαγόρευση εισαγωγής του άρθρου 2, παράγραφος 2, στοιχείο α', του εν λόγω κανονισμού σε όλα τα εμπορεύματα που προέρχονται από τρίτες χώρες και έχουν παραχθεί από εμπορεύματα προερχόμενα από τη Βιρμανία/Μιανμάρ.

75 Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω, στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι η φράση «έχουν εξαχθεί από τη Βιρμανία/Μιανμάρ» του άρθρου 2, παράγραφος 2, στοιχείο α′, σημείο ii, του κανονισμού 194/2008 έχει την έννοια ότι στη διάταξη αυτή εμπίπτουν μόνον τα εμπορεύματα που έχουν εισαχθεί στην Ένωση απευθείας από τη Βιρμανία/Μιανμάρ.

Επί του τρίτου ερωτήματος

76 Με το τρίτο ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο α′, σημείο i, του κανονισμού 194/2008 έχει την έννοια ότι, όταν οι τελωνειακές αρχές των κρατών μελών εξετάζουν αν συντρέχει παράβαση της διάταξης αυτής, δεσμεύονται από πιστοποιητικά καταγωγής εκδοθέντα από τρίτη χώρα τα οποία αναγράφουν ότι τα οικεία εμπορεύματα κατάγονται από τη χώρα αυτή.

77 Συναφώς, επισημαίνεται ότι ο κανονισμός 194/2008 δεν προβλέπει υποχρέωση προσκόμισης εγγράφου προς απόδειξη της καταγωγής των εμπορευμάτων τα οποία αφορά ο κανονισμός αυτός. Το άρθρο 2, παράγραφος 3, του εν λόγω κανονισμού ορίζει απλώς ότι η καταγωγή των εμπορευμάτων καθορίζεται σύμφωνα με τις αντίστοιχες διατάξεις του κοινοτικού τελωνειακού κώδικα.

78 Όπως προκύπτει από το άρθρο 26 του κοινοτικού τελωνειακού κώδικα, σε περίπτωση που η νομοθεσία της Ένωσης προβλέπει ότι η καταγωγή των εμπορευμάτων πρέπει να αποδεικνύεται με την προσκόμιση εγγράφου, η προσκόμιση του εγγράφου αυτού δεν αποκλείει τη δυνατότητα των τελωνειακών αρχών να απαιτούν, σε περίπτωση σοβαρών αμφιβολιών, συμπληρωματικές αποδείξεις προκειμένου να βεβαιωθούν ότι η ένδειξη καταγωγής ανταποκρίνεται πράγματι στους κανόνες που έχουν θεσπιστεί από τη σχετική νομοθεσία της Ένωσης. Συναφώς, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι σκοπός του εκ των υστέρων ελέγχου είναι να εξακριβωθεί κατά πόσον η καταγωγή που αναγράφεται στο πιστοποιητικό καταγωγής ανταποκρίνεται στην αλήθεια (απόφαση της 30ής Ιουνίου 2016, Selena România, C-416/15, EU:C:2016:501, σκέψη 36 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

79 Επομένως, η περίσταση ότι τα εμπορεύματα συνοδεύονται από πιστοποιητικά καταγωγής δεν είναι ικανή να εμποδίσει την είσπραξη δασμών οφειλόμενων για την εισαγωγή των εμπορευμάτων αυτών εφόσον, μετά την εισαγωγή αυτή, αποκαλύφθηκε ότι τα εν λόγω πιστοποιητικά είναι ανακριβή (απόφαση της 30ής Ιουνίου 2016, Selena România, C-416/15, EU:C:2016:501, σκέψη 37 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

80 Από την ως άνω σχετική με το άρθρο 26 του κοινοτικού τελωνειακού κώδικα νομολογία προκύπτει ότι, ακόμη και όταν υφίσταται υποχρέωση προσκόμισης εγγράφου, όπως το πιστοποιητικό καταγωγής, προς απόδειξη της καταγωγής των οικείων εμπορευμάτων, το έγγραφο αυτό δεν δεσμεύει τις τελωνειακές αρχές. Τούτο δε ισχύει κατά μείζονα λόγο όταν δεν υφίσταται τέτοια υποχρέωση.

81 Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω, στο τρίτο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο α′, σημείο i, του κανονισμού 194/2008 έχει την έννοια ότι, όταν οι τελωνειακές αρχές των κρατών μελών εξετάζουν αν συντρέχει παράβαση της διάταξης αυτής, δεν δεσμεύονται από πιστοποιητικά καταγωγής εκδοθέντα από τρίτη χώρα τα οποία αναγράφουν ότι τα οικεία εμπορεύματα κατάγονται από τη χώρα αυτή.

Επί των δικαστικών εξόδων

82 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (πρώτο τμήμα) αποφαίνεται:

1) Το άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο α′, σημείο i, του κανονισμού (ΕΚ) 194/2008 του Συμβουλίου, της 25ης Φεβρουαρίου 2008, για την ανανέωση της ισχύος και την ενίσχυση των περιοριστικών μέτρων κατά της Βιρμανίας/Μιανμάρ και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 817/2006, σε συνδυασμό με το άρθρο 24 του κανονισμού (ΕΟΚ) 2913/92 του Συμβουλίου, της 12ης Οκτωβρίου 1992, περί θεσπίσεως κοινοτικού τελωνειακού κώδικα,

έχει την έννοια ότι:

– **η αποκλάδωση, η αποφλοίωση ή ο ορθογωνισμός κορμών τικ δεν συνιστούν εργασίες μεταποίησης ή επεξεργασίας οι οποίες καθορίζουν την καταγωγή των εμπορευμάτων που αποκτώνται κατόπιν των εργασιών αυτών·**

– **η μετατροπή σε πριστή ξυλεία κορμών τικ συνιστά εργασία μεταποίησης ή επεξεργασίας η οποία καθορίζει την καταγωγή του εμπορεύματος που αποκτάται κατόπιν της εργασίας αυτής.**

2) Η φράση «έχουν εξαχθεί από τη Βιρμανία/Μιανμάρ» του άρθρου 2, παράγραφος 2, στοιχείο α′, σημείο ii, του κανονισμού 194/2008,

έχει την έννοια ότι:

στη διάταξη αυτή εμπίπτουν μόνον τα εμπορεύματα που έχουν εισαχθεί στην Ευρωπαϊκή Ένωση απευθείας από τη Βιρμανία/Μιανμάρ.

3) Το άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο α′, σημείο i, του κανονισμού 194/2008

έχει την έννοια ότι:

όταν οι τελωνειακές αρχές των κρατών μελών εξετάζουν αν συντρέχει παράβαση της διάταξης αυτής, δεν δεσμεύονται από πιστοποιητικά καταγωγής εκδοθέντα από τρίτη χώρα τα οποία αναγράφουν ότι τα οικεία εμπορεύματα κατάγονται από τη χώρα αυτή.

(υπογραφές)